

28/94

Kontrolní závěr z kontroly plnění příjmové položky státního rozpočtu v souvislosti s platbami dle celního zákona

Kolegium Nejvyššího kontrolního úřadu zahrnuje do plánu kontrolní činnosti na rok 1994 kontrolu plateb podle celního zákona pod č. 28/94.

Cílem kontroly bylo prověřit vyměřování, výběr a vymáhání plateb orgány celní správy.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících Odboru státních příjmů NKÚ a Oblastních odborů NKÚ Beroun, Ústí nad Labem, Sokolov, Plzeň, České Budějovice, Tábor, Brno, Zlín a Ostrava.

Kontrolovanými osobami byly:

A. Oblastní celní úřady (dále jen „OCÚ“) Liberec, Ústí nad Labem, Cheb, Karlovy Vary, Plzeň, České Budějovice, Brno, Ostrava, Ruzyně-letišťe Praha a Praha;

B. Celní úřady (dále jen „CÚ“) Beroun, Kladno, Ústí nad Labem, Pomezí nad Ohří, Karlovy Vary, Horní Dvořiště, Tábor, Nová Bystřice, Brno-Přízřenice, Starý Hrozenkov, Bohumín, Praha-Žižkov, Ruzyně-letišťe Praha, Plzeň, Rozvadov a Valašské Meziříčí;

C. vybraní plátcí cla (dále jen „deklaranti“) - TEPPICH-FREUND, s. r. o., Karlovy Vary; SNET, s. r. o., Karlovy Vary; Kaspřák Bohumín; Schneider MODA Bohumín; INTERCANDY ČS, s. r. o. v likvidaci, Brno; ELEKTRO-PRAGA, a. s., Hlinsko; LOANA Rožnov pod Radhoštěm, a. s., Rožnov pod Radhoštěm, Výrobní družstvo invalidů Dita, Tábor; TRANS-SERVIS Kladno, s. r. o., Kladno; Cospharma Kladno, s. r. o., Kladno; ITACO - Zděnek Lipert Řisuty; Select, s. r. o., Velké Březno; KaBo - Areál Satelit Ústí nad Labem; Rudorfer Ústí nad Labem; Škoda - Hutě, s. r. o., Plzeň; Auto-Palace Praha, k. s., Praha, Praha 4; Vagner - Svoboda, s. r. o., Kaplice;

D. Generální ředitelství cel (dále jen „GRČ“);

E. Ministerstvo financí, Finanční úřady (dále jen „FÚ“) v Brně, Ostravě, Karlových Varech, Vsetíně, Valašském Meziříčí, Táboře, Kladně, Ústí nad Labem, Českých Budějovicích, Chebu, Plzni a pro Prahu 3.

Námítky proti znění kontrolních protokolů, které uplatnily kontrolované osoby, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutím o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podaly OCÚ České Budějovice a CÚ Praha-Žižkov. Odvolání byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

Kolegium Úřadu na svém IV. zasedání dne 20. února 1995

schválilo usnesením č. 6/IV/95 kontrolní závěr v tomto znění:

A. OCÚ porušily:

1. ustanovení § 8 písm. h) zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „celní zákon“):

„Oblastní celní úřad ...

h) vymáhá nedoplatky cla, daní a poplatků vybíraných při dovozu a vývozu.“

a ustanovení § 306 odst. 1, 2, 3 celního zákona:

„Nejsou-li clo a jeho příslušenství, daně a poplatky vybírané při dovozu, náklady řízení, skladné a pokuty uložené podle celních předpisů uhrazeny v zákonné lhůtě, vyzve celní úřad dlužníka, aby tento nedoplatek zaplatil v náhradní lhůtě, nejméně osmidenní, a upozorní ho, že po uplynutí této náhradní lhůty překročí bez dalšího k vymáhání nedoplatku ...“

„Vymáhání lze zahájit i bez výzvy, pokud hrozí nebezpečí, že účel vymáhání bude zmařen, nepřistoupí-li se k vymáhání neprodleně.“

„Vymáhání provádí příslušný celní úřad exekucí. O provedení exekuce může celní úřad požádat též soud.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 1

Uvedená ustanovení porušily:

- OCÚ Praha tím, že nezajistil u podřízeného CÚ Praha 10 Hostivař ke čtyřem nedoplatkům z roku 1991 a 1992 v celkové hodnotě 41 987 229 Kč potřebné podklady k exekučnímu řízení a ke dni kontroly nedoplatky nevybíral;
- OCÚ Karlovy Vary tím, že přistoupil k vymáhání nedoplateků exekucí 3 - 12 měsíců po výzvě k úhradě v náhradním termínu. Dále vyzýval deklaranty k úhradě úroků v náhradním termínu 7 - 15 měsíců od data splatnosti úroků. Nedoplatek činí celkem 224 469 Kč;

2. ustanovení § 262 celního zákona:

„Zjistí-li celní orgány, že poskytnuté zajištění celního dluhu nezajišťuje tento dluh, nebo již není jisté, že dostatečně zajišťuje splnění celního dluhu ve stanovené lhůtě, budou vyžadovat od dlužníka dodatečné zajištění celního dluhu nebo nahrazení původního zajištění zajištěním novým.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 2

OCÚ Ruzyně-letišť Praha propustil do režimu volného oběhu zboží v hodnotě 3 756 671 Kč, přestože celní dluh nebyl v plné výši zajištěn. Celní dluh byl u banky zajištěn ve výši 3 679 000 Kč s platností do 31. 3. 1993. Deklarant celní dluh v zákonem stanovené lhůtě nezaplátil. OCÚ neuplatnil včas bankovní záruku. Celní dluh ke dni kontroly nebyl uhrazen;

3. Rozhodnutí GR č. 12/1993 ze dne 4. 2. 1993, kterým se v bodu A odst. 2 OCÚ ukládá:

„Převody vybraných příjmů budou na základě požadavku Ministerstva financí počínaje dnem 5. 2. 1993 prováděny dekádně, a to vždy 5., 15. a 25. dne v měsíci.“

a Rozhodnutí GR č. 52/1993 ze dne 14. 9. 1993, kterým v odst. 1 byly lhůty pro odvody vybraných prostředků do státního rozpočtu upraveny:

„Převody vybraných příjmů na účty Generálního ředitelství cel budou na základě požadavku Ministerstva financí ČR počínaje dnem 7. 10. 1993 prováděny týdně, a to vždy ve čtvrtek a navíc vždy 25. dne v měsíci. Případně-li 25. den v měsíci na den pracovního volna, převody příjmů se provedou poslední pracovní den, jež tomuto dni předchází.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 3

Uvedené pokyny porušil OCÚ České Budějovice tým, že vybrané finanční prostředky ze dne 5. 2. 1993 ve výši 11 222 610 Kč byly odvedeny až 25. 2. 1993 a finanční prostředky vybrané od 8. 2. 1993 do 25. 2. 1993 ve výši 179 667 058 Kč byly odvedeny až 5. 3. 1993; obdobně za období leden až duben 1994 odváděl OCÚ finanční prostředky se zpožděním.

B. CÚ porušily:

1. ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) celního zákona:

„Celní úřad

a) rozhoduje o propuštění zboží do navrženého režimu, ...“

a ustanovení § 121 odst. 1 celního zákona:

„Vznikne-li přijetím celního prohlášení celní dluh, nesmí být zboží propuštěno do navrženého režimu, ... dokud nebude celní dluh zaplacen nebo zajištěn; ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 1

Uvedená ustanovení porušil CÚ Brno-Přízřenice tým, že:

– ve 29 případech za roky 1993 a 1994, kdy deklaranti uvedli v Jednotné celní deklaraci (dále jen „JCD“) způsob platby „okamžitá platba v hotovosti“, propustil zboží do volného oběhu, přestože se platby neuskutečnily a ani nebyl zajištěn celní dluh ve výši celkem 8 052 698 Kč. Ke dni kontroly nebyl ještě dluh uhrazen;

– ve 2 případech z roku 1993 uvedli deklaranti v JCD způsob placení „platba se zárukou vinkulace“. CÚ zajištění celního dluhu u firem INTERCANDY ČS a Morava neprověřil a propustil zboží do volného oběhu. Celní dluh ve výši 573 637 Kč nebyl ke dni kontroly uhrazen;

– v 39 případech za roky 1993 a 1994 uvedli deklaranti na JCD způsob platby „vlastní zárukou deklaranta“, což CÚ ztotožnil s bezhotovostním převodem z bankovního účtu deklaranta na účet CÚ. CÚ nevyužil ustanovení § 51 odst. 3 celního zákona (součinnost třetích osob) a nevyžádal si před propuštěním zboží na peněžních ústavech deklarantů informace o finanční situaci dlužníků. Celní dluh v souhrnné výši 7 131 563 Kč nebyl ke dni kontroly uhrazen;

– v 5 případech uvedli deklaranti (MIDO MILAN Brno a STAVIVA Brno) na JCD „globální zajištění celního dluhu“, které povoluje GR a subjekty s tímto povolením uvádí v „Přehledu osob s povoleným globálním zajištěním celního dluhu“. CÚ propustil zboží v hodnotě 195 434 Kč, přestože tyto firmy nebyly zařazeny ve výše uvedeném „Přehledu“ platném pro příslušné období. Celní dluh ke dni kontroly nebyl uhrazen;

2. ustanovení § 11 odst. 1 písm. e) celního zákona:

„Celní úřad ...

e) rozhoduje o určení celní hodnoty, ...“

a ustanovení § 66 odst. 2 celního zákona:

„Celní hodnotou dováženého zboží je převodní hodnota, to je cena skutečně placená nebo ... upravená podle § 75 ...“

Ve zmíněném § 75 je stanoveno:

„Při určení celní hodnoty podle § 66 se připočtou k ceně skutečně placené ...

e) náklady dopravy a náklady na pojištění dováženého zboží na místo, kde zboží vstupuje do tuzemska, ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 2

Uvedená ustanovení porušily:

– CÚ Kladno tým, že do celní hodnoty dováženého zboží nezahrnul náklady na dopravu. Clo a daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) byly vyměřeny nižší o celkovou částku 692 Kč;

– CÚ Praha-Žižkov tým, že v 10 případech nezahrnul náklady na dopravu (v celkové výši 187 373 Kč) do celní hodnoty zboží. V důsledku toho bylo vyměřené

clo a DPH nižší o 48 205 Kč. Dále byla ve 2 zjištěných případech na JCD deklarovaná celní hodnota zboží nižší, než byla hodnota na faktuře. Tím byly clo a DPH kráceny o 27 558 Kč;

– CÚ Ruzyně-letiště Praha tím, že v 55 případech nezapočetl do celní hodnoty náklady na dopravu. V důsledku toho bylo clo a DPH vyměřeny nižší o 449 555 Kč. Dále tím, že deklarovaná hodnota zboží na JCD byla nižší než na přiložené faktuře, a clo a DPH byly kráceny o 316 Kč;

3. ustanovení § 11 odst. 1 písm. e) celního zákona (citace viz bod B 2)

a ustanovení § 78 odst. 3 celního zákona:

„V průběhu jednoho kalendářního měsíce se používá k přepočtu zahraniční měny na československé koruny prodejní kurs devizového trhu ústřední banky České republiky stanovený druhou středou v měsíci, který předchází měsíci, v němž bylo celní prohlášení přijato.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 3

Uvedené ustanovení porušil CÚ Praha-Žižkov tím, že v kontrolovaném případě použil nižší kurs pro přepočet cizí měny. V důsledku toho byla deklarovaná celní hodnota nižší a clo a DPH byly kráceny o 144 853 Kč;

4. ustanovení § 11 odst. 1 písm. h) celního zákona:

„Celní úřad ...

h) vymáhá nedoplatky cla, daní a poplatků vybíraných při dovozu, vývozu nebo tranzitu, ...“

a ustanovení § 306 odst. 1, 2, 3 celního zákona (citace viz bod A 1).

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 4

Uvedená ustanovení porušily:

– CÚ Karlovy Vary tím, že u 14 kontrolovaných případů zasílal výzvy k úhradě nedoplatků (celkem ve výši 3 774 926 Kč) v časovém rozmezí 5 - 13 měsíců od data splatnosti celního dluhu;

– CÚ Ústí nad Labem tím, že vyzýval deklaranty k úhradě nedoplatků 10 - 17 měsíců od data splatnosti celního dluhu. V 18 kontrolovaných případech znamenají tyto nedoplatky celkem 1 156 770 Kč. Ve čtyřech případech (s celkovou výší nedoplatků 748 388 Kč) přistoupil CÚ k vymáhání dluhů exekucí 3 - 11 měsíců od výzvy k úhradě v náhradním termínu;

– CÚ Brno-Přízřenice tím, že nepřistoupil k vymáhání nedoplatků. Celkový nedoplatek takovýchto 10 případů činí 1 641 873 Kč;

– CÚ Praha-Žižkov tím, že vymáhání nedoplatků v celkové hodnotě 705 974 Kč zahájil 1 - 7 měsíců od data splatnosti celního dluhu;

– CÚ Horní Dvořiště tím, že nevyzýval deklaranty k zaplacení nedoplatků (v celkové výši 2 417 663 Kč) v náhradním termínu. Výzvy k zaplacení nedoplatků v náhradním termínu v celkové hodnotě 814 188 Kč zasílal CÚ v časovém rozmezí 2 - 11 měsíců od data splatnosti celního dluhu. U 3 firem nezahájil vymáhání celního dluhu exekucí, přestože k úhradě nedošlo ani po výzvě k zaplacení v náhradním termínu. Celní dluh v tomto případě činí celkem 2 868 708 Kč;

– CÚ Valašské Meziříčí tím, že v sedmi případech nepřistoupil k vymáhání nedoplatků ve výši celkem 574 029 Kč ani po uplynutí jednoho roku od vzniku celního dluhu;

5. ustanovení § 95 odst. 1 celního zákona:

„Nebylo-li ve lhůtě uvedené v § 92 podáno celní prohlášení na propuštění zboží do příslušného režimu nebo podána žádost na jeho umístění do svobodného celního pásma nebo svobodného celního skladu, učiní celní úřad bez prodlení všechna opatření, která považuje za potřebná, včetně prodeje zboží, aby zabránil nedovolené manipulaci se zbožím.“

Zmíněný § 92 stanoví:

„Na zboží, na které bylo podáno souhrnné celní prohlášení, musí být ve lhůtě stanovené celním úřadem, nepřesahující 20 dnů ode dne, kdy bylo podáno souhrnné celní prohlášení, ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 5

Uvedené ustanovení porušil CÚ Ústí nad Labem tím, že u kontrolovaných souhrnných celních prohlášení v pěti případech po uplynutí 20 denní zákonné lhůty nepřikročil k opatřením, která považuje za potřebná, aby zabránil nedovolené manipulaci se zbožím;

6. ustanovení § 122 písm. a) bod 2 celního zákona:

„Celní úřad učiní potřebná opatření, včetně prodeje zboží, aby zabránil nedovolenému nakládání se zbožím, jestliže

a) nemohlo být zboží propuštěno proto, že ...

2. doklady, které musí být předloženy před propuštěním zboží do příslušného režimu, nebyly předloženy, ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 6

CÚ Horní Dvořiště neučinil potřebná opatření k zajištění zboží do doby rozhodnutí o propuštění zboží do příslušného režimu (např. celní zástavní právo) v případě dovozu zboží v celní hodnotě 40 437 Kč. Tak umož-

nil deklarantovi zboží prodat před podáním prohlášení na propuštění zboží do příslušného režimu;

7. ustanovení § 262 celního zákona:

„Zjistí-li celní orgány, že poskytnuté zajištění celního dluhu nezajišťuje tento dluh, nebo již není jisté, že dostatečně zajišťuje splnění celního dluhu ve stanovené lhůtě, budou vyžadovat od dlužníka dodatečné zajištění celního dluhu nebo nahrazení původního zajištění zajištěním novým.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 7

Toto ustanovení porušily:

- CÚ Horní Dvořiště tím, že propustil zboží do volného oběhu v hodnotě 728 879 Kč, aniž by celní dluh byl zaplacen nebo zajištěn v plné výši. Dohoda s deklarantem (MARKETINK GUICHEN Vyšší Brod) na zajištění celního dluhu byla pouze ve výši 10 000 Kč. V případě Jihočeských papíren Loučovice propustil v průběhu roku 1994 zboží do volného oběhu v hodnotě 4 460 603 Kč, přestože celní dluh nebyl zaplacen nebo v plné výši zajištěn. Celní dluh byl zajištěn pouze ve výši 100 000 Kč formou záruky Komerční banky;
- CÚ Plzeň propustil firmě KOZA Praha zboží v hodnotě 649 687 Kč v roce 1993 do režimu volného oběhu, přestože celní dluh nebyl v plné výši zajištěn. Firma KOZA Praha měla celní dluh zajištěn pouze ve výši 500 000 Kč formou blokace na CÚ Plzeň. Ke dni kontroly nebyl celní dluh uhrazen;

8. ustanovení § 263 odst. 1 celního zákona:

„Zajištění celního dluhu nezanikne, dokud celní dluh není splněn nebo dokud by mohl ještě vzniknout. Bude-li celní dluh splněn nebo již nemůže vzniknout, zajištění zaniká.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 8

Ustanovení porušil CÚ Horní Dvořiště tím, že vrátil celní jistoty složené před propuštěním zboží do tranzitního režimu, aniž celní dluh byl uhrazen nebo jinak zajištěn. Firmě MARKETINK GUICHEN Vyšší Brod byla tak vrácena celní jistota ve výši 59 250 Kč. Vzniklý celní dluh ve výši 69 775 Kč ke dni kontroly nebyl uhrazen;

9. ustanovení § 264 odst. 1 celního zákona:

„Každá částka dovozního nebo vývozního cla odpovídající celnímu dluhu ... musí být celním úřadem vyměřena ihned poté, jakmile mu budou sděleny všechny údaje a předloženy všechny doklady potřebné pro jeho vyměření; ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 9

Uvedené ustanovení porušily:

- CÚ Valašské Meziříčí tím, že v roce 1993 u 231 případů nevyměřil clo a daně ihned poté, co mu byly sděleny všechny údaje a předloženy všechny doklady potřebné pro jeho vyměření, ale až v období po uplynutí 1 až 12 měsíců. V roce 1993 v 83 případech nevyměřil clo a příslušné daně v celkové výši 14 101 004 Kč. Výměry vystavil až v roce 1994;
- CÚ Ústí nad Labem tím, že v roce 1993 vyměřoval clo s prodlením 1 až 6 měsíců. Hodnota pozdě vyměřeného cla v 78 kontrolovaných případech činí 4 538 807 Kč;

10. ustanovení § 268 odst. 1 celního zákona:

„Částku cla, zapsanou v účetních dokladech, sdělí celní úřad dlužníkovi.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 10

Uvedené ustanovení porušil CÚ Karlovy Vary tím, že nesdělil deklarantovi výši celního dluhu, přestože rozhodnutí vyhotovil 11. 2. 1994. Celní dluh ve výši 356 911 Kč tak nemohl být uhrazen;

11. ustanovení § 280 odst. 2 a 4 celního zákona:

„Banky a pošty jsou povinny převést platby na příslušné účty celních úřadů vždy nejpozději následující pracovní den poté, kdy platba z účtu dlužníka byla uskutečněna, nebo kdy byla ve prospěch účtu celního úřadu v hotovosti přijata ... V případě nedodržení těchto lhůt jsou povinny uhradit celnímu úřadu úrok ve výši běžné diskontní sazby ústřední banky České republiky z částky včas nepřevedené.“

„O dodržení postupu bank a pošt uvedených v odstavcích 2 a 3 je oprávněn se přesvědčovat místním šetřením celní úřad, v jehož prospěch byla platba uskutečněna, ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 11

Uvedená ustanovení porušily:

- CÚ Tábor tím, že nevyužil oprávnění dané uvedeným ustanovením a neuplatnil na peněžních ústavech úhradu úroků z částky 10 336 756 Kč pozdě převedených plateb;
- CÚ Kladno tím, že nevyužil oprávnění dané uvedeným ustanovením a neuplatnil na peněžních ústavech úhradu úroků z částky 4 199 471 Kč pozdě převedených plateb;

- CÚ Karlovy Vary tím, že nevyužil oprávnění dané uvedeným ustanovením a neuplatnil na peněžním ústavu úhradu úroků z částky 143 366 Kč pozdě převedených plateb;

12. ustanovení § 281 odst. 1 písm. b) celního zákona:

*„Nebylo-li clo zapláceno ve stanovené lhůtě ...
b) bude z nezaplacené částky cla vyměřen úrok z prodlení, který je příslušenstvím cla ...“*
(tj. nejméně 140 % diskontní úrokové sazby ústřední banky České republiky platné první den kalendářního čtvrtletí).

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 12

Uvedené ustanovení porušily:

- CÚ Ústí nad Labem tím, že neuplatnil v letech 1993 a 1994 úrok z prodlení za pozdní platby cla v 1508 případech. Celková výše nevyměřených úroků činí 3 193 189 Kč;
- CÚ Brno-Přízřenice tím, že neuplatnil úrok z prodlení za pozdní platby cla v osmi případech ve výši 2 853 Kč;

13. ustanovení § 33 odst. 2 vyhlášky MF č. 92/1993 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona:

„Celní úřad může povolit, aby žádost o propuštění zboží na základě zjednodušeného celního prohlášení byla nahrazena globální žádostí, která se vztahuje na všechna propuštění do režimu volného oběhu v určité době; ...“

a ustanovení § 36 odst. 1 této vyhlášky:

„Celní úřad udělené povolení zruší, jestliže zjistí, že žadatel opakovaně porušil celní předpisy.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 13

Uvedená ustanovení porušil CÚ Praha-Žižkov tím, že nepostupoval dle těchto ustanovení v případě opakovaného porušení podmínek zjednodušeného postupu. K. s. Auto Palace Praha předkládala JCD k proclení v rozporu se stanovenými podmínkami 1 až 2 měsíce po stanoveném termínu;

14. ustanovení § 1 odst. 1 a § 3 vyhlášky FMF č. 108/1991 Sb., o dovozní příirážce, ve znění pozdějších předpisů:

„Dovozní příirážka se uplatňuje na dovezené zboží, které bylo propuštěno do volného oběhu ...“

„Pro dovozní příirážku vystavuje příslušná celnice samostatný výměr. Dovozní příirážku bude dovozce platit a účtovat současně se clem. Odvod dovozní příirážky do státního rozpočtu provede Ústřední cel-

ní správa. Účastník celního řízení, zpravidla první dovozce, bude uhrazovat dovozní příirážku ve lhůtě shodné pro odvod cla.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 14

Uvedená ustanovení porušil CÚ Pomezí nad Ohří tím, že v době účinnosti uvedeného předpisu, tj. v letech 1991 a 1992, nevyměřil dovozní příirážku v 83 případech v celkové výši 2 490 688 Kč;

15. ustanovení „Celní úmluvy o mezinárodní přepravě zboží na podkladě karnetu TIR“, publikované vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 144/1982 Sb., o Celní úmluvě o mezinárodní přepravě zboží na podkladě karnetu TIR (dále jen „Úmluva TIR“),

a ustanovení návazné „Záruční smlouvy mezi sdružením Česmad Bohemia a Generálním ředitelstvím cel“ (dále jen „Záruční smlouva“), uzavřené 15. 11. 1993, v níž je stanoveno

- čl. 8 odst. 1 Úmluvy TIR:

„Záruční sdružení se zavazuje zaplatit ... cla a poplatky ..., které by měly být zapláceny podle celních zákonů a nařízení ... Toto sdružení ručí za zaplácení výše uvedených částek společně a nerozdílně s osobami, které je dluží.“

- čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR:

„Při nastalé splatnosti částek, uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku příslušné orgány mají podle možnosti žádat o zaplácení osobu nebo osoby, které je přímo dluží, dříve než svůj nárok uplatní vůči záručnímu sdružení.“

- čl. 11 odst. 1 Úmluvy TIR:

„Jestliže karnet TIR nebyl uvolněn nebo byl uvolněn s výhradami, nejsou příslušné orgány oprávněny požadovat na záručním sdružení zaplácení částek uvedených v odstavcích 1 a 2 článku 8, pokud do 1 roku od přijetí karnetu TIR těmito orgány neuvědomily tyto orgány písemně sdružení o neuvolnění nebo o uvolnění s výhradou. Toto ustanovení platí rovněž v případě, kdy uvolnění bylo získáno neoprávněně nebo protizákonně, avšak v takovém případě je lhůta dvouletá.“

- čl. 11 odst. 2 Úmluvy TIR:

„Žádost o zaplácení částek uvedených v odstavcích 1 a 2 článku 8 se zasílá záručnímu sdružení nejdříve tři měsíce ode dne, kdy toto sdružení bylo uveřejněno o neuvolnění karnetu, o jeho uvolnění s výhradou nebo o jeho uvolnění získaném neoprávněně nebo protizákonně, a nejpozději do dvou let od téhož dne ...“

- čl. 8 odst. 1 Záruční smlouvy:

„Platební výměr na zaplácení částek ... včetně sdělení, že nebyla možnost žádat o zaplácení osobu nebo osoby, které je přímo dluží, se zasílá Česma-

du Bohemia nejdříve 3 měsíce ode dne, kdy Česmad Bohemia byl uvědoměn o neuvolnění karnetu, ... a nejspozději do dvou let od téhož dne.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 15

Uvedená ustanovení porušil CÚ Pomezí nad Ohří tím, že po zjištění porušení režimů v mezinárodní přepravě TIR v období let 1991 a 1992 podle uvedených dohod nepostupoval. Jednak požadoval úhradu celního dluhu platebním výměrem na záručním sdružení, aniž by předem podnikl jakékoliv kroky k vymáhání dluhu od přímého dlužníka, a v platebním výměru neuvedl důvody nedobytnosti pohledávky. Ručiteli tak poskytl možnost uplatnit v odvolacím řízení právně účinné námitky. CÚ neuvědomil záruční sdružení v stanovených lhůtách o neuvolnění karnetů a o uvolnění získaném neoprávně nebo protizákonně, a tak se zbavil možnosti požadovat na záručním sdružení zaplacení celního dluhu ve výši jeho ručení. Tím, že neučinil žádné kroky k vymáhání celního dluhu od jednotlivých přepravců, vážne nárok státu na clo, daně a poplatky v celkové výši 56 391 624 Kč;

16. Rozhodnutí GR č. 12/1993 ze dne 4. 2. 1993, kterým se v bodu A odst. 2 OCÚ a CÚ ukládá:

„Převody vybraných příjmů budou na základě požadavku Ministerstva financí počínaje dnem 5. 2. 1993 prováděny dekádně, a to vždy 5., 15. a 25. dne v měsíci.“

a Rozhodnutí GR č. 52/1993 ze dne 14. 9. 1993, kterým v odst. 1 byly lhůty pro odvody vybraných prostředků do státního rozpočtu upraveny:

„Převody vybraných příjmů na účty Generálního ředitelství cel budou na základě požadavku Ministerstva financí ČR počínaje dnem 7. 10. 1993 prováděny týdně, a to vždy ve čtvrtek a navíc vždy 25. dne v měsíci. Připadne-li 25. den v měsíci na den pracovního volna, převody příjmů se provedou poslední pracovní den, jež tomuto dni předchází.“

Příkazem GR č. 106/1993 ze dne 3. 12. 1993 pod písm. D odst. 1 byly upraveny odvody veškerých příjmů v závěru roku 1993 následovně:

„Dne 23. 12. 1993 odvedou CÚ příp. OCÚ veškeré příjmy na příslušné účty GRČ [GR cel] u ČNB.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 16

Uvedené pokyny porušily:

- CÚ Ústí nad Labem tím, že neodvedl finanční prostředky ve stanovených termínech v roce 1993 (28. 10. 1993) a v roce 1994 ve čtyřech případech;
- CÚ Starý Hrozenkov tím, že neodvedl finanční prostředky ve stanovených termínech v roce 1994 v šesti případech a že finanční prostředky odváděl se zpožděním 1 až 8 dnů;

příkaz č. 106/1993 porušil tím, že odvedl z vybraných příjmů k 21. 12. 1993 ve výši 1 214 737 Kč pouze 17 593 Kč, a to až 27. 12. 1993, zbytek až v roce 1994;

- CÚ Valašské Meziříčí tím, že finanční prostředky odváděl se zpožděním 1 až 5 dnů;
- CÚ Karlovy Vary tím, že neodvedl finanční prostředky ve stanovených termínech (v roce 1993 v 13 případech a v roce 1994 v 8 případech). Dále ve 14 případech v roce 1993 a 1994 odváděl finanční prostředky se zpožděním.

C. Vybraní plátcí cla porušili:

1. ustanovení § 145 až 162 celního zákona, kterými jsou stanoveny podmínky pro uskladňování v celním skladu, specifikované v rozhodnutí CÚ v Ústí nad Labem č. j. 63-1574/94 ze dne 3. 10. 1994, o provozování celního skladu firmou Select, s. r. o., a to zejména:

- v podmínce č. 8, která stanoví:

„maximální finanční objem skladu: 1,5 mil. Kč“

- v podmínce č. 13, která stanoví:

„O veškerém uskladněném zboží bude řádně vedena evidence formou skladových karet, příjmových a výdajových dokladů.“

v souvislosti s ustanovením § 293 písm. e) celního zákona:

„Celní předpisy poruší ten, kdo ...

e) nedodrží podmínky stanovené pro zboží propuštěné do režimu s podmíněným osvobozením, zboží dočasně uskladněné, ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu C 1

Uvedené ustanovení celního zákona a podmínek pro provoz celního skladu porušila firma Select, s. r. o., Velké Březno tím, že v den kontroly se zde nacházelo zboží v celkové hodnotě více než 2 mil. Kč a nebyla zavedena předepsaná evidence zboží;

2. ustanovení § 270 odst. 1 celního zákona:

„Nepovolily-li celní orgány dlužníkovi některý ze způsobů ulehčení platby cla uvedených v § 272 až 277, je clo splatné ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy celní úřad sdělil jeho výši dlužníkovi ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu C 2

Uvedené ustanovení porušila ELEKTRO-PRAGA, a. s., Hlinsko tím, že uhradila 6 JCD v úhrnné hodnotě 624 034 Kč s časovým prodloužením 6 až 20 dní od data splatnosti celního dluhu.

Obdobně LOANA Rožnov pod Radhoštěm, a. s., celní dluh (clo a DPH) 194 482 Kč splatný dne 1. 10. 1994 ke dni kontroly, tj. 31. 10. 1994, neuhradila;

3. ustanovení § 293 písm. c) celního zákona:

„Celní předpisy poruší ten, kdo ...

c) způsobí, že mu bylo příslušným celním orgánem uděleno povolení na základě ... nesprávných nebo nepravdivých údajů, ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu C 3

Uvedené ustanovení porušila firma KaBo - Areál Satelit Ústí nad Labem tím, že na adrese uvedené v rozhodnutí o dočasném uskladnění zboží se při provedené kontrole nenacházela ani firma, ani dočasně uskladněné zboží;

4. ustanovení § 293 písm. d) celního zákona:

„Celní předpisy poruší ten, kdo ...

d) způsobí, že mu bylo zboží propuštěno na základě ... nesprávných nebo nepravdivých údajů, ...“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu C 4

Toto ustanovení celního zákona porušila firma ITACO - Zdeněk Lipert, Řisuty, nesprávným deklarováním dovezených dámských halenek, čímž zavinila neoprávněné snížení celního dluhu o částku 1 588 Kč (vč. DPH);

5. ustanovení § 294 odst. 1 a 3 celního zákona:

„Celním přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti ...“

„Jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností ... povinen.“

spolu s ustanovením podmínek vydaných CÚ k aplikaci § 124 celního zákona, tj. k uplatnění zjednodušeného postupu. Rozhodnutí CÚ podmiňuje skutečnost, že

„Jednotná celní deklarace (JCD + JCD doplňková) bude předkládána souhrnně, vždy na zboží dovezené v jednom kalendářním měsíci nejpozději k pátému dni následujícího měsíce.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu C 5

Uvedené ustanovení porušila k. s. Auto-Palace Praha tím, že již v prvním měsíci platnosti „rozhodnutí“ porušila jeho podmínky pozdním předložením celní deklarace. V červnu 1993 se tato situace opakovala. K. s. tak zaplatila clo a DPH ve výši 3 337 523 Kč s 1 až 2 měsíčním zpožděním.

D. GR ve své činnosti porušilo:

ustanovení § 46 odst. 2 a 3 celního zákona:

„Informace o sazebním zařazení zboží podaná písemně je závazná po dobu šesti let (dále jen závazná informace). Kdo obdrží závaznou informaci, má právo požadovat, aby při celním řízení bylo zboží zařazeno podle podpoložky celního sazebníku ve shodě s touto informací. Byla-li závazná informace podána na základě nepřesných nebo neúplných údajů žadatele, celní orgány ji zruší.“

„Závazná informace přestává platit, jestliže se dostala do rozporu s celním předpisem, který nabyl účinnosti po podání této informace; celní orgány musí o této skutečnosti žadatele vyrozumět.“

O d ů v o d n ě n í:

K bodu D

GR provádělo změny v zařazení zboží pouze změnou v celním sazebníku. V případech, kdy se nové zařazení zboží dostalo do rozporu se závaznou informací, žadatele o této skutečnosti v rozporu se zněním zákona nevyrozumělo.

Závěr:

U kontrolovaných objektů OCÚ a CÚ dosahovaly neuhrazené platby cla, DPH a plateb příslušenství k nim k 30. 9. 1994 celkem 1 805 mil. Kč (nejedná se pouze o platby v prodlení, ale i o platby ve lhůtě splatnosti).

Z tohoto objemu je významný údaj o nedoplatcích z období let 1990, 1991, 1992 a do konce března 1993, tj. do doby decentralizace finančních referátů na jednotlivé CÚ. Tyto nedoplatky představovaly 1 235 mil. Kč. Z toho pouze nedoplatky u OCÚ Praha dosáhly výše téměř 973 mil. Kč.

Dále byly u kontrolovaných finančních úřadů zjištěny nedoplatky dovozní přírážky vyměřené celními úřady v letech 1991 a 1992 ve výši 20,6 mil. Kč.

Kontrola, kromě uvedených porušení předpisů, zjistila některé další problémové oblasti v činnosti celních orgánů:

Jednou z nich byla skutečnost, že u všech kontrolovaných CÚ nebyla ustavena funkce celního vyšetřovatele, což ukládal celní zákon v § 22.

Dalším zjištěním byla absence lhůt u některých ustanovení celního zákona, jako například u § 306 - pro vymáhání nedoplatků nebo u § 281 upravujícím úrok z prodlení.

Při kontrole byly zjištěny i skutečnosti, které problematizují používání § 277 o posečkání s placením

cla: například rozhodnutím CÚ Sokolov ze dne 16. 4. 1993 bylo Chemickým závodům Sokolov posečkáno s platbou cla ve výši 22 923 917 Kč do 31. 12. 1996. Posouzení „situace dlužníka“ nebo „vážné újmy“ spojené s placením cla, eventuelně úroků závisí pouze na celních úřadech.

Vyskytla se i řada signálů o nedostatečné součinnosti „třetích osob“ podle ustanovení § 51 celního zákona. Kontrolující se s těmito skutečnostmi setkali při ověřování úspěšnosti vymáhání dluhů deklarantů v případech, kdy navazovalo na spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. Například neinformováním o výsledku šetření u předaných případů z celních orgánů. Obdobně vážne spolupráce s některými finančními úřady, které odmítly poskytnout požadované informace celním orgánům.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu Ing. Jana Krejčová.

NKÚ na základě provedené kontroly doporučuje:

- novelizovat ustanovení § 254 odst. 4, které zvýhodňuje podniky s většinovým státním podílem při skládání celní jistoty. Důvodem je jednak proměnlivost výše podílů jednotlivých vlastníků na majetku při ještě probíhající transformaci vlastnictví, dalším důvodem je i v zákoně chybějící definice způsobu prokazování tohoto podílu;
- podrobněji upravit znění § 293 o porušení celních předpisů a ustanovení souvisejících v případech, kdy deklarant uvede na JCD výrazně odlišnou cenu, než je hodnota dováženého zboží v tuzemsku. Za důkaz lze použít posudek soudního znalce;
- doplnit lhůty u ustanovení § 281 a § 306 celního zákona, případně dalších.